

Előfizetés, (abonnement, bérlet). Helybiztosítás céljából egy bizonyos előadás, vagy előadásorozatra szóló előzetes jegyváltás. Vidéken iparkodnak az időközi színelőadások látogatottságát E.-sel biztosítani. Ujabban első előadásokra és A., B., C. sorozatokra szokásos az E. A háború utáni időben a m. kir. Operaház, majd a Nemzeti Színház és 1928. őszétől a Vig-színház is bevezette az E.-rendszert.

Előfordul. Gúnyos kifejezés arra a színészre, aki oly kis szerepben lép fel, hogy épen csak megjelenik és máris távozik a színpadról, — tehát *előfordul*.

Előfüggöny. Az első színpadi függöny, mely a vasfüggöny (L. o.) után válik széjjel. Ujabban hirdetések is alkalmaznak rá. Az E. lebocsátása időmúlást, változást jelent és arra szolgál, hogy a színpadi munkások zavartalanul dolgozhassanak. A görög színpad nem ismert E.-t. 1793-ban az első magyar színtársulat felszerelési jegyzőkönyve szerint az E. leírása így szólt: »Hisztória szerént rajzolva, melyen Apolló az eddig bilintseken tsüggő Tudományokat maga elejébe bocsájtván, szégyenli azoknak salakját.« Értéke 60 frt. volt. Az E. elnevezésre Verseghy Ferenc a régi magyar »Serge« szót (L. o.) használja. Kelemen László a vármegyékhez intézett levelében »kárpit« szót írt. Egy 1794. évi kéziratban »rekesztő kortina« a neve, de úgyszólván előfordul a hivatalos iratokban, hogy »első« vagy »zárkárpit«. (L.: Függöny. Kárpit. Kémlelőlyuk. Kortina.)

Előjáték. A. m.: az első felvonás előtti bevezető jelenet, mely mintegy magyarázatul szolgál a későbbi felvonásoknak. — Többnyire rövid ideig tart és kevés szereplője van. Előjátékot szokás írni énekes és prózai darabokhoz egyaránt. Pl. »Bánk bán« előversengése. Shakespeare is nem egy darabjához írt előjátékot vagy prológust. (V. ö. Előversengés. Prológus).

Előkép, voltaképpen képzőművészeti alkotások élő emberek által való bemutatása, de ma már az önálló csoportozatokat is E.-nek nevezzük. Különösen a biedermeier színpadon játszott szerepet. Mainapság a műkedvelői előadások és revü-darabok ked-

velt befejezése. (V. ö. Tableau. Ábrázolat.)

Előkészítés, (expozíció), a dráma szerkezetének öt sarkalatos pontja (expositio, conflictus, crisis, peripetia, catastropha) közül az első. A dráma előkészítő része, amely megismertetvén a helyzettel és a szereplő személyekkel, felkelti az érdeklődést a történendők iránt.

Előkészítő-növendék. Azon színészakadémiai növendék, aki az intézet első évét megelőző évfolyamára felvételre jelentkezett.

Előleg. A később esedékes havi fizetés előzetesen felvett része. A színészek rendszeresen az olasz á contó szóval szokták helyettesíteni. (L. o.)

Előleges jelentés, a. m.: a vidéki színgazgató működésének előzetes bejelentése a színlapon. E jelentésen ott szerepel a szezon megkezdésének napja, az első bemutató előadás címe, a színtársulat összes tagjainak névsora, a műsorra kitűzött művek címei, a bérelt hirdetés és feltételei, a kilátásba helyezett vendégszereplők nevei stb. Mondják »Előzetes jelentés«-nek is.

Előmunkás. Nagyobb színházaknál, hol több munkás van foglalkoztatva, a színpadmester (L. o.) a díszítőket jobb- és baloldali funkcióra osztja be, akiknek vezetője a jobb, illetőleg baloldali előmunkás. (V. ö. Díszlet.)

Előpatakon, (Háromszék m.) a legrégebb adatok szerint 1840-ben jártak színészek. Igazgató: Pály Elek volt. (Honművész, 1840. II. kötet, 433. lap.)

Előrántani a darabot, — akkor szokás a színházaknál, midőn egy lejátszott vagy kevésbé jól betanult darabot kell estére kitűzni az igazgatónak más intézkedés hiányában; történik pedig mindez azért, mert valamely tag hirtelen megbetegedett, vagy családi bajok miatt valamely szereplő nem léphet fel. Az előrántott darab simán megy le, de a legtöbb esetben mégis magán viseli a készületlenség és a dőcögösség bélyegét.

Előtapsolás. Régen a színészeket ha a színpadra kitapsolták, úgy mondták, hogy elő-